

Beliren Yetişkinlikte Bağlanma Stilleri ile Yaşam Doyumu Arasındaki İlişkide İhtiyaç Doyumunun Aracı Rolü

The Mediating Role of Need Satisfaction in Relationship Between Attachment Style and Life Satisfaction in Emerging Adulthood

Esra BAKİLER*
Ayşin SATAN**

Öz

Bu araştırmanın amacı bağlanma stilleri ve yaşam doyumu arasındaki ilişkide ihtiyaç doyumunun aracı rolünü incelemektir. Bu amaçla Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi’de öğrenimine devam eden, yaşları 18-24 arasında değişen 132 si erkek, 187 si kız toplam 329 üniversite öğrenciden veri toplanmıştır. Veri toplama araçları olarak Bağlanma Stilleri Ölçeği, Yaşam Doyumu Ölçeği ve İhtiyaç Doyumu Ölçeği kullanılmıştır. Yol analizi sonuçları, katılımcıların yaşam doyumlarının hem bağlanma stilleri hem de temel psikolojik ihtiyaçların doyumu değişkenleri tarafından anlamlı bir şekilde yordandığını göstermiştir. Bağlanma stilleriyle yaşam doyumu arasındaki ilişkide aracılık etkisi incelenen ihtiyaç doyumunun, sadece güvenli ve saplantılı bağlanma stilleri için kısmi aracı etkisinin olduğu gözlenmiştir. Araştırmadan elde edilen bulgular alanyazın ışığında tartışılmış ve gelecekteki araştırmalara yönelik bazı öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Bağlanma, beliren yetişkinlik, ihtiyaç doyumu, yaşam doyumu.

Abstract

The aim of this study is to investigate the mediating role of need satisfaction in the relationship between attachment styles and life satisfaction. For this purpose, data were collected from a total of 329 university students, 132 male and 187 female, aged 18-24, who were studying at Marmara University Atatürk Education Faculty. Attachment Styles Scale, Satisfaction with Life Scale

* Öğr. Gör. Dr., Marmara Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü,
E-posta: esra.bakiler@marmara.edu.tr

** Doç. Dr., Marmara Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü,
E-posta: aysin.satan@marmara.edu.tr

and Need Satisfaction Scale were used as data collection tools. The results of the path analysis showed that life satisfaction of participants was significantly predicted by both attachment styles and satisfaction of basic psychological needs. The mediation effect of the relationship between attachment styles and life satisfaction was found to be a partial mediator effect only for secure and preoccupied attachment styles. The findings of the research were discussed in the light of the literature and some suggestions were made for future research.

Keywords: Attachment, emerging adulthood, need satisfaction, life satisfaction.

Summary

Introduction

Increasing interest in life satisfaction and its sources has recently occurred. Life satisfaction is one of the most important indicators of individual well-being; it is a measure of well-being, the satisfaction one has in relationships with others, and the perceived ability to cope with daily life. Life satisfaction is not an individual's momentary emotional state but one's judgments on how life as a whole is; namely, it is a cognitive assessment. Many features highly correlated with life satisfaction are also associated with attachment orientations. The first researcher to draw attention to the attachment between newborns and care giver is Bowlby (1969). According to the theory, attachment basically occurs by babies using their parents as a safe and emotionally accessible base while exploring their environment. Based on these interactions, the concept of self-esteem develops through internal working models or schemes. Through this structure they give the meaning to the world. Attachment research had been limited to infancy and childhood for many years, but recently has been tested on adulthood. Research has shown that more complementary attachment in infancy leads to reciprocity of attachment in adulthood and attachment in romantic love, care, and sexuality. The dimensions of adult attachment styles in the literature are: secure, anxious, and avoidant. This study uses Bartholomew and Horowitz's (1991) model. Bartholomew and Horowitz (1991) formed the four-category attachment model (i.e., secure attachment, preoccupied attachment, dismissive attachment, and fearful attachment) by combining the internal working models. Secure attachment is associated with positive psychosocial characteristics and life satisfaction. One factor affecting individual well-being is need satisfaction (La Guardia et al., 2000).

Therefore, the research hypotheses are as follows:

- 1) A direct relationship exists between attachment styles and life satisfaction.
- 2) The mediating effect of need satisfaction has a significant level in the relationship between attachment styles and life satisfaction.

Theoretical Framework. A considerable volume of literature is found on attachment styles in both Turkish and other languages. Although no consensus exists on the relationship between demographic variables and attachment styles, most research has shown secure attachment styles

to be associated with positive life experiences and insecure attachment styles to be associated with negative life experiences. The research has shown secure attachment to be related to getting more satisfaction from close relationships; having high ego resistance, less stress, higher perceptions of social support, high academic and intellectual ability, and high self-esteem and social skills; helping cope with negative emotions; and protecting the individual from adverse events. Insecure attachment is related to depression, low self-esteem, and physiological health problems. One of the most important factors that ensure secure attachment is need satisfaction. According to psychoanalytic theory, which is based on attachment theory (Bowlby, 1969), needs should not be suppressed. Another additional theory on need satisfaction is Maslow's theory of need hierarchy. Ryan and Deci's (2000) theory argues autonomy, competence, and relevance to be the three main psychological factors. This study aims to investigate the mediating role of need satisfaction on the relationship between attachment styles and life satisfaction. Although research is found to have examined the relationship among life satisfaction, need satisfaction, and attachment behavior through various aspects, a limited number of studies is found to have simultaneously investigated life satisfaction from the viewpoint of need satisfaction and attachment theory.

Method

This study is a correlational research that investigates the direct and indirect relationships among university students' attachment styles, need satisfaction, and life satisfaction. In this context, the study has used structural equation modeling (SEM), which is frequently used in correlational research because it allows researchers to simultaneously examine predictive relationships (Bayram, 2010; Çokluk, Şekercioğlu, & Büyüköztürk, 2010). The sample group consists of 329 university students at Marmara University's Faculty of Education. Of the participants, 187 are female and 132 are male. The study administers the Relationships Scale Questionnaire (Sümer ve Güngör, 1999), Satisfaction with Life Scale (Köker, 1991) and Need Satisfaction Scale (Bacanlı ve Cihangir-Çankaya, 2003).

Findings and Discussion

The findings from the study have confirmed the first hypothesis suggesting a direct relationship between attachment styles and life satisfaction. When examining the study's findings, a positive relationship is found to be present between secure attachment and life satisfaction, and a negative relationship between insecure attachment and life satisfaction. Another finding of the study is that the satisfaction of adults' basic needs appears to increase life satisfaction. This finding is consistent with previous research findings. When examining the main purpose of the study, which is the mediating effect of need satisfaction on the relationship between attachment styles and life satisfaction, the variable of need satisfaction is seen to have a mediating effect on secure attachment and preoccupied attachment styles. With respect to insecure attachment styles, need satisfaction only plays a partial mediating role on the preoccupied attachment style. The fact that the preoccupied attachment style is more related to life satisfaction than other insecure attachment styles may be based on cultural reasons. Research has shown attachment anxiety

(including preoccupied and fearful attachment) to be more common in collectivist cultures, while higher binding avoidance is more common in individualist cultures. Collectivist cultures attach importance to interdependence and social cohesion rather than autonomy or competence. In these cultures, insecure attachment styles continue to function as they better meet these demands.

The fact that the importance of attachment styles diminishes when need satisfaction comes into effect is in fact a finding that life events can change attachment styles and the dynamic structure of attachment. The study's findings also show the mechanisms underlying individual life satisfaction to differ with insecure attachment styles. Investigating the effect of the mediating variables on the relationship between attachment styles and life satisfaction will also facilitate mental health professionals' work in their field of practice in terms of intervention. Instead of trying to change the more difficult processes of attachment styles, one can focus on satisfying the individual's needs. This indicates that increasing the needs satisfaction of individuals who are secure and obsessed with attachment can make a difference in their lives.

Giriş

Yaşam doyumu ve kökenlerine dair son yıllarda artan bir ilgi vardır. Yaşam doyumu kavramı bireylerin iyi oluşunun en temel göstergelerindedir (Dolan, Peasgood ve White, 2008). Yaşam doyumu iyi oluşun bir ölçütüdür ve bireyin başkalarıyla olan ilişkilerinde doyumu, bireyin benlik algısı ve günlük yaşamla başa çıkabilme yeteneğine dair algısı gibi ölçütlerle değerlendirilebilir. Bireyin anlık duygu durumu değil, bir bütün olarak hayatının nasıl olduğuna dair yargılarıdır yani bilişsel bir değerlendirmedir (Diener, 1994; Diener ve Diener, 1995). Bu yüzden bireyin sübjektif ve anlık duygusal durumunu gösteren mutluluk kavramından farklıdır (Whalen, 2016). Yaşam doyumu bireyin kendi yaşamıyla barışık olmasını, yaşadıklarını onaylamasını, bundan razı olmasını ve tüm hepsiyle mutlu olmasını içerir (Sumner, 1996). Yapılan bazı araştırmalar yaşam doyumunun yüksek benlik saygısı, başarı, daha az stres, daha az yalnızlık, daha az depresyonla ilişkili olduğunu yani yaşam doyumunun psikolojik sağlıkta önemli bir rol oynadığını göstermiştir (Çivitçi, 2012; Dolan ve diğ., 2008; Proctor, Linley ve Maltby, 2009). Yaşam doyumunu artıran faktörlere bakıldığında, yaş, cinsiyet ve etnik köken gibi demografik değişkenlerin yanı sıra, güvenli bağlanma (Bulut, 2017; Demirel, 2018; Lavy ve Littmann – Odavia, 2011; La Guardia, Ryan, Couchman ve Deci, 2000; Özer, 2009; Turp, 2017; Wearden, Lamberton, Crock ve Walsh, 2005; West, 2018), ihtiyaç doyumu (Cihangir Çankaya, 2009; Özer, 2009; Wei, Shaffar, Young ve Zakalik, 2005), iyimserlik ve bilinçli katılım ve bilinçli farkındalık (Özdoğan, 2019), benlik saygısı (Kirişoğlu, 2016) gibi bir takım psikososyal faktörlerin de etkili olduğu görülmektedir.

Yaşam doyumuyla yüksek ilişkili olan birçok özellik bağlanma yönelimleriyle de ilişkilidir (Mikulincer ve Shaver, 2007). Bağlanmanın bebek bakıcı arasındaki ilişkisine ilk dikkat çeken isim Bowlby (1969) olmuştur. Bu kurama göre, bağlanma temel olarak bebeklerin çevrelerini keşfederken ebeveynlerini 'güvenli ve duygusal olarak ulaşılabilir bir üs' olarak kullanmalarıyla gerçekleşir. Bu etkileşime dayalı olarak, birey içsel çalışma modelleri ya da şemaları, öz değer kavramını geliştirir ve bunlar birey için dünyayı algılamak için kullandığı araçlar olurlar. Bağlanma araştırmaları uzun

yıllar bebeklik ve çocukluk dönemi ile sınırlı kalırken, sonradan yetişkinlik yılları için de sınanmaya başlamıştır. Yapılan araştırmalar daha tamamlayıcı özellik taşıyan bebeklik dönemi bağlanmasına oranla yetişkinlikteki bağlanmanın romantik sevgi bağlanması, bakım ve cinsellik içerdiğini göstermişlerdir (Sümer ve Güngör, 1999).

Alanyazında yetişkin bağlanma stilleri güvenli, kaçınan, kaygılı-kararsız ben ve diğerleri hakkındaki içsel modellere dayalı farklı bağlanma boyutları (Bartholomew ,1990) ya da sıklıkla karşılaşıldığı gibi kaygı ve kaçınma boyutları olarak kategorize edilmektedir. Bu araştırmada Bartholomew ve Horowitz'in (1991) modeli esas alınmıştır. Bartholomew ve Horowitz (1991), bu içsel çalışma modellerini bir araya getirerek dördü bağlanma modelini oluşturmuşlardır.

- 1) Güvenli Bağlanma: Olumlu benlik ve olumlu başkaları algısına sahiptirler. Güvenli bağlanan bireyler kendilerini sevmeye değer görmekte ve başkalarına dair de olumlu beklentilere sahip olmaktadır. Bu stile sahip bireyler, hem ilişki kurabilir hem de özerk kalabilir (Sümer ve Güngör, 1999) . Güvenli bağlanma stiline sahip olan bireylerin ilişkileri karşılıklı güven ve taahhüde dayalıdır (Fralely ve Davis, 1997). Bu bireyler daha yüksek benlik saygısına sahiptirler (Çelik, 2004).
- 2) Saplantılı bağlanma: Olumsuz benlik ve olumlu başkaları algısına sahiptir. Bu stile sahip bireyler, sıklıkla kendilerini değersiz hissederler ve sevmeye değer bulmazlar. Yakın ilişkilerde kendini doğrulama ve kanıtama eğilimindedirler. Reddedilme ve terkedilme korkusu yaşarlar. Sürekli olarak onay alma ihtiyacındadırlar. Saplantılı bağlanan bireyler kendi bağlanma gereksinimlerinin yeterince doyurulmadığına ve ebeveynlerinin sevgisini kazanamadıklarına inanmaktadır. Yakın ilişkilerde öfke, nefret, kıskançlık ve sevginin birbirinin yerini aldığı bağlanma stilidir (Landy, 2002).
- 3) Kayıtsız bağlanma: Bu bağlanma stiline sahip bireyler olumlu benlik ve olumsuz başkaları algısına sahiptirler. Bu bağlanma stiline sahip bireyler yakınlık kuramazlar, yüksek öz saygı ve özerkliğe sahiptir ve duygularını göstermekten hoşlanmazlar (Bartholomew vd., 2001). Bağımsız ve öz yeterli olmak, bu bağlanma stiline sahip bireylerin en fazla önem verdiği özelliklerdir (Bookwala, 2002)
- 4) Korkulu bağlanma: bu bağlanma stiline sahip bireyler olumsuz benlik ve olumsuz başkaları algısına sahiptir. Bu bireyler sosyal açıdan kaçınırlar, başkaları tarafından kabul edilmeyi isterler ama aynı zamanda reddedilme korkusu yaşarlar. Reddedilmemek için de ilişkilere hiç başlamamayı seçerler. Öz güvenleri düşük olduğu için problemlerle başa çıkmakta zorlanırlar (Arslan, Arslan ve Arı, 2012).

Bağlanma stilleriyle ilgili hem Türkçe hem de yabancı hatırı sayılır bir literatür vardır. Demografik değişkenler ve bağlanma stilleri arasındaki ilişkide bir fikir birliği olmasa da farklı kültürlerde yapılan araştırmaların çoğu güvenli bağlanma stillerini olumlu, güvensiz bağlanma stillerinin ise olumsuz yaşam deneyimleri ilişkilendirmektedir. Yapılan araştırmalar, güvenli bağlanmanın arkadaş edinmeyi ve sosyal katılımı kolaylaştırmak (Parade, Leerkes ve Blankson, 2010 Akhunlar, 2010), yakın ilişkilerden daha fazla doyum almak (Feeney ve Monin, 2008);

yüksek ego direnci, (Gültekin ve Arıcıoğlu, 2017); daha az sıkıntı ve daha yüksek sosyal destek algısı (Berk, 1993; Kobak ve Scerry, 1998); yüksek akademik ve entelektüel yetenek (Fass ve Tumban, 2002, Türktan ve Savran, 2012); yüksek benlik saygısı (Çelik,2004; Çeçen, 2017; Haleplioğlu, 2017; Terzi ve Cihangir Çankaya,2009); sosyal beceri ve özgüven (Deniz, Hamarta ve Arı, 2005; Türktan ve Savran, 2012); olumsuz duygularla başa çıkma (Hayali Emir, 2014; Demir, 2017; Kara, 2016; Pamir Arıkoğlu, 2003) gibi olumlu özelliklerle ilişkili olduğunu ve bireyi olumsuz etkileyen olaylardan koruduğunu göstermektedir. Güvensiz bağlanmanın ise, depresyon (Amado, 2005; Bakersmans-Kranenburg ve van Ijzendoorn, 2009; Demirel, 2018; Keklik, 2011; Yedilioğlu, 2017), alektisimi (Aktay, 2014; Tepeli Temiz, 2017), düşük benlik saygısı (Foster, Kernis ve Goldman, 2007) fizyolojik sağlık problemleri (McWilliams ve Bailey, 2010); öfkeyi içe yönlendirme ve öfkeyi kontrol edememe (Tanış, 2014) ilişkili olduğu görülmüştür.

Olumlu psikososyal özelliklerle yakından ilgili olduğu görülen güvenli bağlanmanın nasıl ortaya çıktığı sorusu bu noktada önemli görünmektedir. Bağlanma stilini belirleyen faktörlerden biri ihtiyaç doyumudur ve psikolojik ihtiyaçlarının karşılandığı ortamlarda bireyler daha fazla güvenli bağlanma sergilemektedir (La Guardia vd., 2000). Bağlanma kuramının da dayandığı psikanalitik kuram da dahil olmak üzere, psikolojide bireylerin ihtiyaçların karşılanması bazı kuramların temel konularını oluşturmuştur. Bağlanma kuramı (Bowlby, 1969) ve Maslow'un (2001) işlevlerinden biri ihtiyaçların karşılanmasıdır. İnsanların iyi oluşları için ihtiyaçlarının karşılanmasının gerektiği söyleyen bir diğer kuram da öz-belirleme kuramıdır (Ryan ve Deci, 2000). Ryan ve Deci (2000) kuramlarında özerklik, yeterlik ve ilişkili olmanın üç temel psikolojik ihtiyaç olduğunu öne sürmektedirler. *Özerklik* kendi davranışlarını düzenleme ve kendini yönetme ve iradeye (Ryan, 1993), *yeterlik* kişinin yaptığı işten doyum olarak yeteneklerini geliştirmesi ve kapasitelerini en üst düzeyde kullanarak başa çıkması gereken meselelerin üstesinden gelmesine (White, 1959) ve *ilişkili olma* bireyin yaşamındaki diğer önemli kişilerle yakın ve bağlantılı olmasına (Deci ve Ryan, 1985) işaret etmektedir. Kaygılı ve kaçınan bağlanma stillerine sahip bireylerin, ihtiyaçları söz konusu olduğunda zayıf ebeveyn ya da partner desteği aldıkları bulgulanmıştır (Şendil, 2012). Bebeklerin ihtiyaçlarına tam cevap veremeyen ya da tutarsız bakım verenler kaygılı – kararsız (Pietromonaco ve Feldman Barrett, 2000), ihtiyaçlarını doyurmayı reddeden bakım verenler ise kaçınan bağlanma stillerine sahip bireylerin yetişmesine neden olmaktadır (Mikulincer, Shaver ve Pereg, 2003). Bu ortamda büyüyen bireyler kendine güvenleri ve duygusal dayanıklılık kapasitelerinde eksiklik olan bir benlik algısı geliştirmektedirler (Weinfield, Sroufe, Egeland ve Carlson, 1999). Tutarsız ve güvenilmez ortamlarda olan bireyler tehditlere karşı aşırı bir duyarlılık geliştirirler (çünkü tehditlerle etkili bir şekilde ilgilenecek/destek verecek bir kişiden yoksundurlar. Aynı zamanda bu bireyler partnerlerinin erişebilirliğine ve yakınlığına karşı aşırı bir duyarlılık geliştirirler ve yapışıklık derecesinde bir yakınlık arzu ederler. Diğer taraftan yakınlık, destek ve koruma ihtiyaçları konusunda tutarlı fakat sıklıkla olumsuz (örn. soğuk, mesafeli, öfkeli) tepki alan bireyler kaçınan bağlanma geliştirirler. Bu bireylerin olumlu ya da olumsuz duygularını ifade etmesi desteklenmez. Etrafında duyguları konusunda destek alacağı kimsenin olmadığına gören birey, destek aramak yerine dürtüsel olarak kendine döner (Bowlby, 1982). Süreç içerisinde de başkalarından yakınlık, destek ve rahatlık ihtiyacını gitgide

azaltır (Mikulincer ve Shaver, 2003). Özetle kaygılı ve kaçınan bireyler ihtiyaçlarından dolayı cezalandırılacaklarını ya da ihtiyaçlarının dikkate alınmayacağı düşüncesine sahipken, güvenli bağlanan bireyler ihtiyaçlarını açık bir şekilde ve doğrudan ifade etme konusunda isteklidirler.

Bu araştırmada yaşam doyumunu etkileyen faktörlerden bağlanma stilleri ve yaşam doyumunu arasındaki ilişkide yaşam doyumunu etkileyen bir diğer faktör olan ihtiyaç doyumunun aracı rolü incelenecektir. Alanyazında yaşam doyumunu, ihtiyaç doyumunu ve bağlanma stillerini farklı yönleriyle inceleyen araştırmalar olmasına rağmen, bağlanma davranışını ihtiyaç kuramı çerçevesinden ele alan araştırma sayısı sınırlıdır (Akbağ ve Ümmet 2018.; LaGuardia vd., 2000, Leak ve Cooney, 2001; Özen, 2009; Wei, Shaffer, Young ve Zakalik, 2005). Araştırmanın çalışma grubu, beliren yetişkinlik döneminde bulunan üniversite öğrencileridir. Beliren yetişkinlik dönemi yaklaşık 18-25 yaşları arasında kalan ve ergenlikten yetişkinliğe geçiş ifade eden bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. Çocukluktan ergenliğe geçiş biyolojik standartlarla belirlenirken, ergenlikten yetişkinliğe geçiş kültürel standartlarla belirlenmektedir (Santrock, 2014). Arnett (2006), beliren yetişkinliğin aşağıdaki beş özellikle karakterize olduğunu söylemektedir.

1. Kimlik arayışı: Bu dönemdeki bireyler romantik ilişkilerindeki ve iş yaşamlarındaki kimliklerinde önemli değişimler yaşarlar.
2. İstikrarsızlık: Mekân değişikliğinin çok yaygın olduğu bir dönemdir. Eğitim, romantik ilişkiler ve iş konusunda belirsizlikler vardır.
3. Kendine odaklanma: Bu dönemde bireyler sosyal sorumluluklar ve görevleri sınırlamaları gerektiği konusunda dair inanca sahiptir ve bu onlara özerklik sağlar.
4. İki arada hissetmek: Kendilerini ne tam çocuk olarak görürler ne de tam yetişkin olarak görürler.
5. Fırsatlar dönemi: Yaşamlarını daha iyi bir yöne götürebilecekleri bir dönemdir.

Beliren yetişkinlik tüm kültürlerde gelişimi karakterize etmemesine rağmen, özellikle yetişkin davranışlarının ertelendiği kültürlerde bir dönem olarak karşımıza çıkmaktadır (Kins ve Beyers, 2010). Atak, Tatlı, Çokamay, Büyükpabuşçu ve Çok (2016) tarafından yapılan araştırma Türk toplumunun tamamı için olmasa bile üniversite öğrencilerini de kapsayan belirli bir kesim için, beliren yetişkinliğin bir gelişim dönemi olarak ortaya çıktığını göstermektedir. Dolayısıyla araştırmanın katılımcılarını oluşturan üniversiteli öğrencilerin beliren yetişkinlik döneminde olduğu kabul edilebilir. Yapılan boylamsal bir araştırma askerlik hizmeti, evlilik, yüksek öğrenim, dini bağlantılar ve iş fırsatlarının beliren yetişkinlik döneminde yaşamın yönünü pozitif etkileyebilecek şekilde etkili olabileceğini göstermiştir (Masten, Obrodovic ve Burt, 2006). Yani bu bireylerin bir anlamda, özerklik (iş bulma, yüksek öğrenim), yeterlik (askerlik hizmeti, iş bulma) ve ilişkide olma (dini bağlantılar, evlilik) ihtiyaçları karşılanmıştır. Bu amaçla bu araştırmada kültürel yapının özelliklerinin başlangıcını belirlediği dönem olduğundan temel ihtiyaçların daha farklı bir anlam kazandığı beliren yetişkinlik dönemi seçilmiştir. Alanyazın yaşam doyumunu etkileyen faktörlerden birinin bağlanma stilleri olduğunu göstermektedir. Bu araştırmada bağlanma stiline bireyin ihtiyaç doyumunu etkilediğinden dolayı yaşam doyumunu

etkilediği düşünülmektedir. Buradan hareketle araştırmanın hipotezi bağlanma stilleriyle yaşam doymu arasındaki ilişkide ihtiyaç doymunu ihtiyaç doymunun aracı rol oynadığıdır.

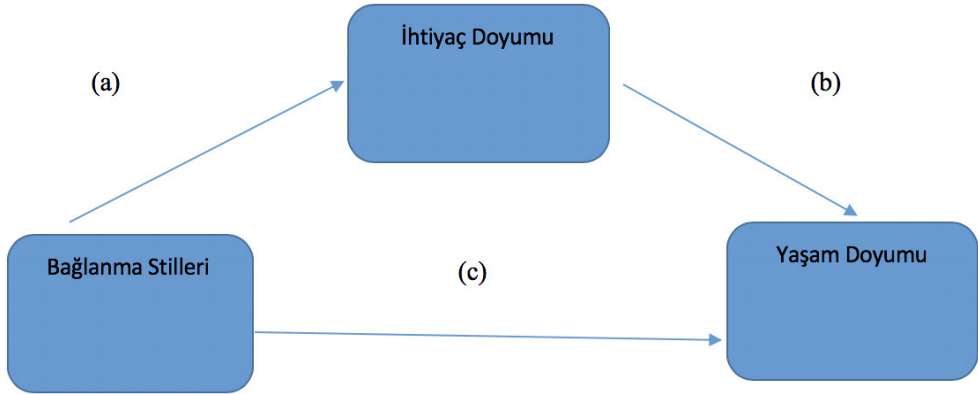
Buradan hareketle bu araştırmanın hipotezleri aşağıdaki gibidir:

- 1) Bağlanma stilleri ve yaşam doymu arasında doğrudan bir ilişki vardır.
- 2) Bağlanma stilleri ile yaşam doymu arasındaki ilişkide ihtiyaç doymunun aracılık etkisi anlamlı düzeydedir.

Yöntem

Araştırmanın Deseni

Üniversite öğrencilerinin bağlanma stilleri, ihtiyaç doymuları ve yaşam doymuları arasında doğrudan ve dolaylı ilişkiyi araştıran bu çalışma teorik bir modeli test etmeye yönelik nicel desenlerden tarama modelinde betimsel bir araştırma niteliğindedir. Araştırmada, üniversite öğrencilerinin bağlanma stilleri ve yaşam doymuları arasındaki ilişkide ihtiyaç doymunun aracılık rolünü açıklamaya yönelik geliştirilen teorik model test edilmektedir. Modeli sınamaya işlemi yapısal eşitlik modeli ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmada sınanan model Şekil-1'de gösterilmiştir.

Şekil 1. Araştırma modeli

Bu araştırmanın bağımsız değişkeni bağlanma stilleri, bağımlı değişkeni ise yaşam doymu, aracı değişken ise ihtiyaç doymudur. Bir değişkenin aracı değişken olabilmesi için a) Bağımsız değişkenin aracı değişken üzerine etkisi olmalıdır b) aracı değişkenin bağımlı değişken üzerine etkisi olmalıdır ve c) a ve b yolları kontrol altına alındığında, bağımlı ve bağımsız değişken arasında önceden varolan ilişki anlamlı bir şekilde değişmelidir. Şekil 1'deki c yolu bağımsız

değişkenin bağımlı değişken üzerine aracı değişkenlik yoluyla dolaylı etkisi olarak açıklanabilir. (Bayram, 2010; Çokluk, Şekercioğlu, & Büyüköztürk, 2010)

Çalışma Grubu

Araştırmanın katılımcıları 2016-2017 yılında Marmara Üniversitesi'nde öğrenim gören yaşları 18-24 arasında değişen 329 (197 kız 132 erkek) öğrencidir. Katılımcıların sınıflara, cinsiyetlere ve yaşa göre dağılımları aşağıdaki gibidir.

Tablo 1

Katılımcıların Cinsiyetlere Göre Dağılımı

Cinsiyet		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Kadın	197	59,9	59,9	59,9
	Erkek	132	40,1	40,1	100,0
	Total	329	100,0	100,0	

Tablo 2

Katılımcıların Sınıflara Göre Dağılımı

Sınıf		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	birincisınıf	112	34,0	34,0	34,0
	İkincisınıf	79	24,0	24,0	58,1
	ucuncusınıf	69	21,0	21,0	79,0
	dortcusınıf	69	21,0	21,0	100,0
	Total	329	100,0	100,0	

Tablo 3

Katılımcıların Yaşa Göre Dağılımı

Yaş		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	onsekiz	24	7,3	7,3	7,3
	ondokuz	54	16,4	16,4	23,7
	yirmi	69	21,0	21,0	44,7
	yirmibir	66	20,1	20,1	64,7
	yirmiiki	82	24,9	24,9	89,7
	yirmiüç	25	7,6	7,6	97,3
	yirmidört	9	2,7	2,7	100,0
	Total	329	100,0	100,0	

Veri Toplama Araçları

İhtiyaç Doyumu Ölçeği (İDÖ)

İhtiyaç Doyumu Ölçeği (İDÖ), öz-belirleme kuramına dayalı olarak bireylerin ihtiyaç doyumlarını belirlemek amacıyla Deci ve Ryan (1991) tarafından geliştirilmiştir. İDÖ, Bacanlı ve Cihangir-Çankaya (2003) tarafından Türkçeye uyarlanmıştır. Yedi dereceli likert tipi bir değerlendirmeye sahip olan İDÖ yirmi bir maddeden oluşmaktadır. İDÖ özerklik, yeterlik ve ilişkili olma olmak üzere üç alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçeğin iç tutarlık katsayısı .83 olarak belirlenmiştir. Alt faktörlere ilişkin iç tutarlık katsayıları özerklik için .71, yeterlik için .60 ve ilişki olma için .74 olarak belirlenmiştir. İDÖ'nün yapı geçerliği doğrulayıcı faktör analizi ile sınanmıştır. Elde edilen bulgular üç faktörlü yapının Türk örneğinde geçerli olduğunu göstermektedir. Ölçme aracından elde edilen yüksek puanlar bireylerin psikolojik ihtiyaçlarının doyurulduğunu, düşük puanlar ise ihtiyaç doyumunun artış gösterdiğini ifade etmektedir (Bacanlı ve Cihangir-Çankaya, 2003).

İlişki Ölçekleri Anketi (İÖA)

Griffin ve Barthelmeow'un 1994'te geliştirdiği " Relationship Styles Questionnaire", 30 maddeden oluşmaktadır ve farklı maddeler toplanarak dört bağlanma stilini (güvenli, kayıtsız, korkulu, saplantılı) ölçmeyi amaçlamaktadır. Türkiye için 1999 yılında Sümer ve Güngör tarafından güvenilirlik ve geçerlilik çalışması yapılan 7'li likert tipinde bir ölçektir. Ölçekteki 17 madde bağlanma stili için kullanılırken; diğerleri bağlanma boyutları ve Collins ve Read'in 3 faktörünü (yakınlık, dayanma, kaygı) ölçmek için kullanılmaktadır. Alt ölçeklerine ait iç tutarlılık katsayıları ise alfa .27 ile .61 arasında değişmektedir. Ölçeğin test-tekrar test güvenilirliği yeterli düzeyde; .78 bulunmuştur. Varimax rotasyon kullanılarak yapılan analizlerde özdeğeri 1'in üzerinde iki faktörde edilmiştir, literatürle tutarlılık göstererek karşıt bağlanma stilleri aynı faktörde toplanmıştır. Testin yapı geçerliliği yüksektir. İÖA ile yürütülen analizde birinci faktör varyansın %43'ünü, ikinci faktör ise %33'ünü açıklamaktadır (toplam %76). Birinci faktörde güvenli stil - .84, korkulu stil .80 faktör yükü ile, ikinci faktörde ise kayıtsız bağlanma stili .76, saplantılı bağlanma stili - .84 faktör yükü ile yer almıştır (Sümer ve Güngör, 1999).

Yaşam Doyumu Ölçeği (YDÖ)

Yaşam Doyumu Ölçeği (YDÖ) Diener ve arkadaşları tarafından 1985 yılında geliştirilmiştir. Genel yaşam doyumunu ölçmeyi amaçlayan ölçek 5 maddeden oluşmakta ve her madde 7'li derecelendirme sistemine göre cevaplandırılmaktadır. Ölçekten alınan puanların artması genel yaşam doyumunun arttığını göstermektedir. Ölçeğin Türkçeye uyarlaması Köker (1991) tarafından yapılmıştır. Ölçeğin Türkçe formunun madde-test korelasyonları 0.71 ve 0.80 arasında değişmektedir. Test-tekrar test katsayısı ise 0.85 bulunmuştur (Köker, 1991). Yetim'in (2003) yaptığı çalışmada ise ölçeğin Cronbach-alfa iç tutarlılık katsayısı 0.86 ve test-tekrar test güvenilirlik katsayısı ise 0.73 bulunmuştur. Ölçeğin Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı bu çalışmada 0.83 olarak bulunmuştur.

İşlem

Bu araştırmada bağlanma stilleri, ve yaşam doyumu arasındaki ilişkide ihtiyaç doyumunun aracı rolünü açıklamak üzere geliştirilen teorik model, LISREL programı kullanılarak yapısal eşitlik modeliyle test edilmiştir

Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde çalışmada ortaya konulan problem durumuna ilişkin elde edilen verilerin analiz ve yorumlarına yer almaktadır. Bu doğrultuda bağlanma stillerine ait dört alt boyut ve ihtiyaç doyumunun, yaşam doyumu ile ilişkisi “yol diagramları ve yol analizi” yardımıyla ortaya konulmuştur. Bu çalışmada ise yapılan literatür taramaları sonucunda bağlanma stilleri alt boyutlarının ve ihtiyaç doyumunun ayrı ayrı yaşam doyumunu etkilediğine ilişkin modelleri oluşturarak aralarındaki sebep sonuç ilişkileri ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır.

Tablo 4*Değişkenlerin Korelasyonları*

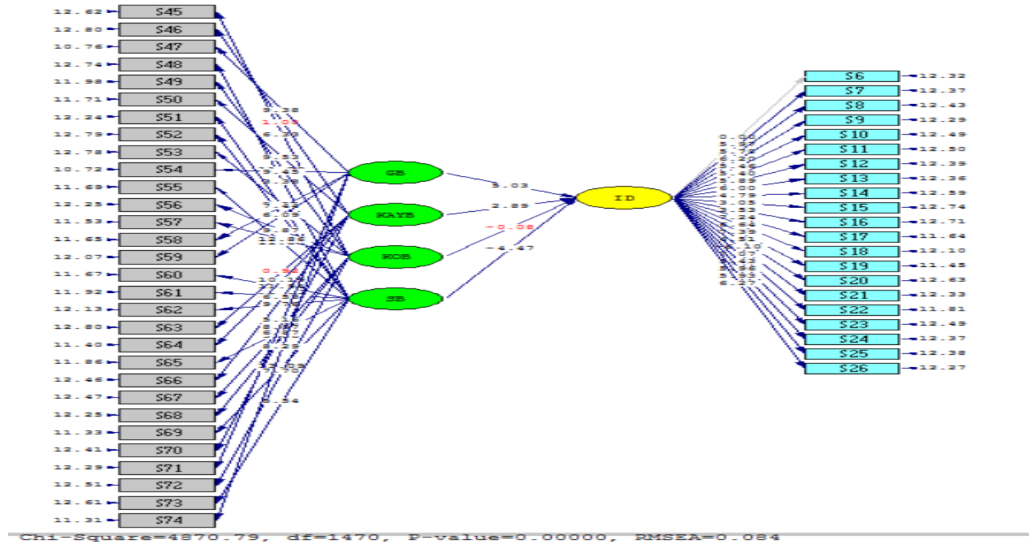
		GUVENLİ BAĞ	KAYITSIZ BAG	KORKULU BAG	SAPLANTILI BAG	IHTIYACTOP	YASAM DOYUMU
GUVENLİBAĞ	r		-,322**	-,268**	,017	,296**	,231**
	p		,000	,000	,761	,000	,000
	N		329	329	329	329	329
KAYITSIZBAG	r			,480**	,264**	-,210**	-,233**
	p			,000	,000	,000	,000
	N			329	329	329	329
KORKULUBAG	r				,650**	-,320**	-,221**
	p				,000	,000	,000
	N				329	329	329
SAPLANTILIBAG	r					-,427**	-,363**
	p					,000	,000
	N					329	329
IHTIYACTOP	r						,574**
	p						,000
	N						329
YASAMDOYUMU	r						
	p						
	N						

(**.01 Düzeyinden İstatistiksel Olarak Anlamlı, r= Pearson Korelasyon Değeri , N: Araştırmaya Katılan Kişi Sayısı)

Tablo 4 incelendiğinde genel olarak değişkenler arasındaki korelasyon değerlerinin 0.05 düzeyinde anlamlı olduğu görülmektedir. Güvenli bağlanma alt boyutu ile kayıtsız bağlanma alt boyutu arasında negatif yönlü ve orta düzeyde bir korelasyon olduğu (r: -,322, p<0,05), güvenli bağlanma alt boyutu ile korkulu bağlanma alt boyutu arasında negatif yönlü ve düşük düzeyde bir korelasyon olduğu (r: -,268, p<0,05), güvenli bağlanma alt boyutu ile saplantılı bağlanma alt boyutu

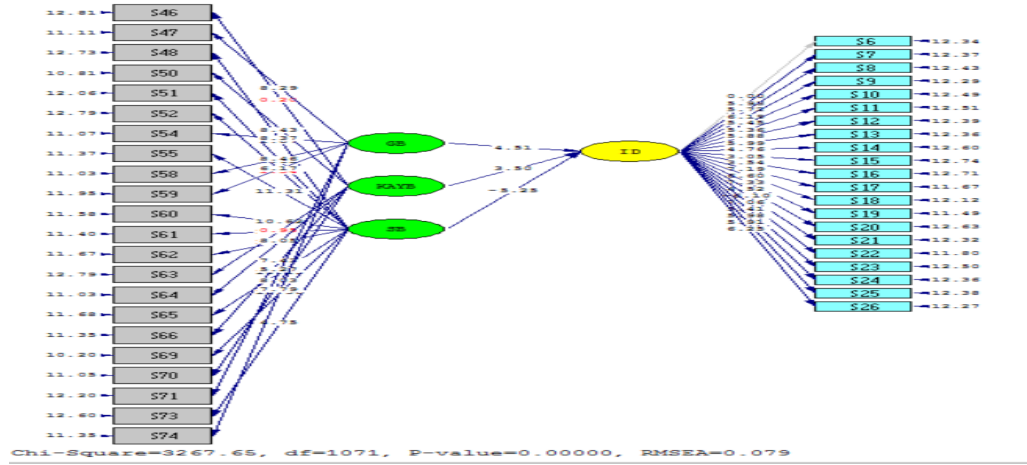
arasında anlamlı bir korelasyon olmadığı ($p>0,05$), güvenli bağlanma alt boyutu ile ihtiyaç doymumu arasında pozitif yönlü ve orta düzeyde bir korelasyon olduğu ($r:,.296$, $p<0,05$) ve güvenli bağlanma alt boyutu ile yaşam doymumu arasında pozitif yönlü ve düşük düzeyde bir korelasyon olduğu ($r:,.231$, $p<0,05$) söylenebilir. Diğer taraftan kayıtsız bağlanma alt boyutu ile korkulu bağlanma alt boyutu arasında pozitif yönlü ve orta düzeyde bir korelasyon olduğu ($r:,.480$, $p<0,05$), kayıtsız bağlanma alt boyutu ile saplantılı bağlanma alt boyutu arasında pozitif yönlü ve düşük düzeyde bir korelasyon olduğu ($r:,.264$, $p<0,05$), kayıtsız bağlanma alt boyutu ile ihtiyaç doymumu arasında negatif yönlü ve düşük düzeyde bir korelasyon olduğu ($r:,-.210$, $p<0,05$) ve kayıtsız bağlanma alt boyutu ile yaşam doymumu arasında negatif yönlü ve düşük düzeyde bir korelasyon olduğu ($r:,-.233$, $p<0,05$) söylenebilir. Korkulu bağlanma alt boyutu ile saplantılı bağlanma alt boyutu arasında pozitif yönlü ve yüksek düzeyde bir korelasyon olduğu ($r:,.650$, $p<0,05$), korkulu bağlanma alt boyutu ile ihtiyaç doymumu arasında negatif yönlü ve orta düzeyde bir korelasyon olduğu ($r:,-.320$, $p<0,05$) ve korkulu bağlanma alt boyutu ile yaşam doymumu arasında negatif yönlü ve düşük düzeyde bir korelasyon olduğu ($r:,-.221$, $p<0,05$) söylenebilir. Saplantılı bağlanma alt boyutu ile ihtiyaç doymumu arasında negatif yönlü ve orta düzeyde bir korelasyon olduğu ($r:,-.427$, $p<0,05$) ve saplantılı bağlanma alt boyutu ile yaşam doymumu arasında negatif yönlü ve orta düzeyde bir korelasyon olduğu ($r:,-.363$, $p<0,05$) söylenebilir. Son olarak ihtiyaç doymumu ile yaşam doymumu arasında pozitif yönlü ve orta düzeyde bir korelasyon olduğu ($r:,.574$, $p<0,05$) söylenebilir.

Buna göre önerilen modelde bağımsız değişkenin aracı değişken ve bağımlı değişken ile korelasyonlarının anlamlılık düzeyi, tüm değişkenler arasında anlamlı bir ilişkinin olduğunu göstermektedir. Modelin kurulabilmesi için gerekli teorik şartların sağlandığı görüldükten sonra çizilen yol analizi birinci aşaması aşağıda Şekil 2'de belirtilmiştir.

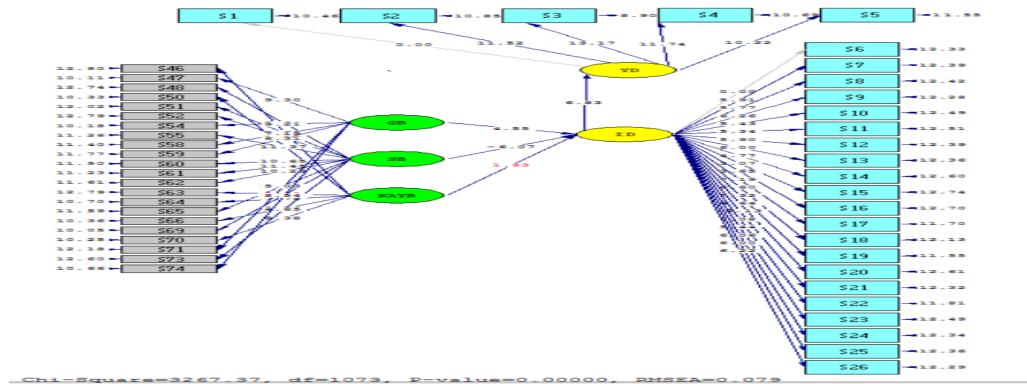
Şekil 2. Güvenli, kaygılı, korkulu ve saplantılı alt boyutlar ile ihtiyaç doymumu modelinin analizi sonucu standardize yol katsayılarının anlamlılık değerleri

Şekil 2'ye göre güvenli, kaygılı, korkulu ve saplantılı alt boyutlar ile ihtiyaç doyumu modelinin analizi sonucu standardize yol katsayılarının anlamlılık değerleri verilmiştir. Kaygılı bağlanma alt boyutundan ihtiyaç doyumuna çizilen yolun anlamlı olmadığı görülmektedir. Bu nedenle kaygılı bağlanma analizden çıkartılarak model aşağıda yeniden analiz edilecektir.

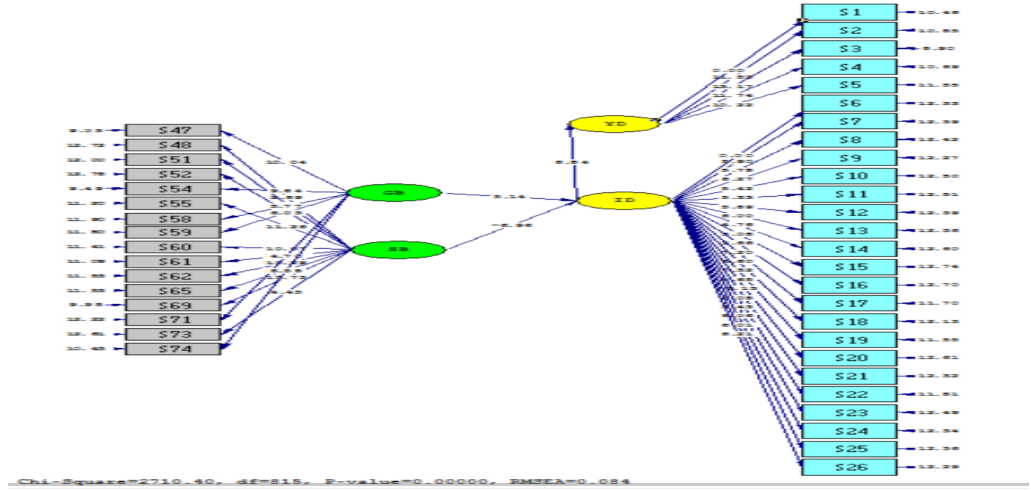
Şekil 3. Modifiye edilen model

Şekil 3 incelendiğinde güvenli, kaygılı ve saplantılı bağlanma alt boyutları ile ihtiyaç doyumu modelinin analizi sonucu standardize yol katsayılarının anlamlılık değerleri verilmiştir. Buna göre modeldeki yol katsayıları anlamlıdır. Son olarak modeline Yaşam Doyumunu değişkeni eklenmiş ve yol analizi kullanılarak yeniden yol diagramı oluşturulmuştur. Şekil 4'te model gösterilmektedir.

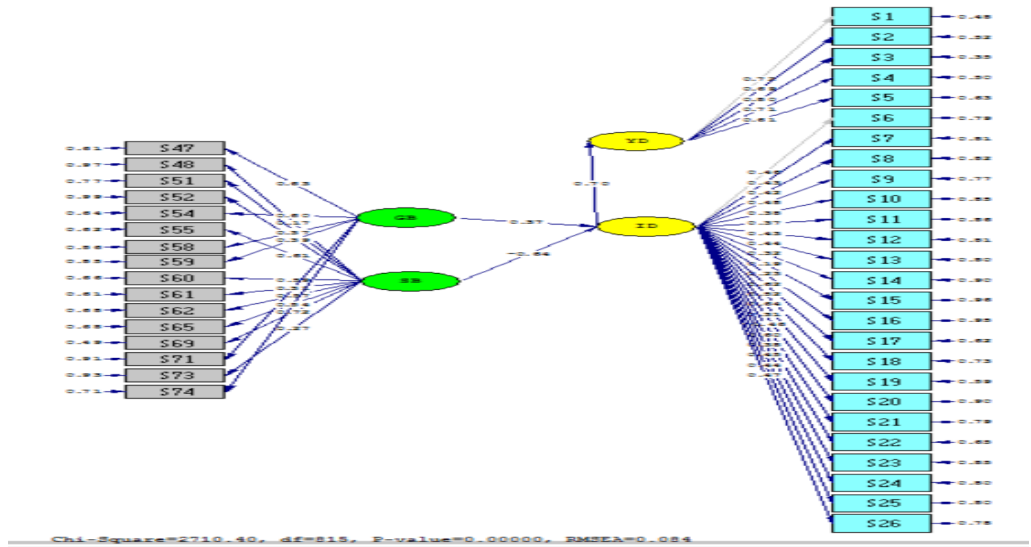
Şekil 4. İkinci kez modifiye edilen model

Şekil 4 incelendiğinde KAYB alt boyutundan ihtiyaç doyumuna çizilen yol katsayısının anlamlı olmadığı görülmüştür. Bu doğrultuda model tekrar modifiye edilecektir.

Şekil 5. Üçüncü kez modifiye edilen model

Şekil 5'te üçüncü kez modifiye edilen model gösterilmiştir. Buna göre şekil 5'teki yol diagramına ait yol katsayıları kullanılabilir. Bunun için standardize edilmiş yol katsayıları kullanılacaktır. Şekil 6'da standardize edilmiş yol katsayıları gösterilmektedir.

Şekil 6. Standardize edilmiş yol katsayıları

Şekil 6'da oluşturulan modele ait uyum indeksleri incelendiğinde anlamlılık değeri olan p , beklenen kovaryans matrisi ile gözlenen kovaryans matrisi arasındaki farkın (değerinin) manidarlığı hakkında bilgi verir. DFA'da p değerinin anlamlı olması beklenir (Çokluk, Şekercioğlu ve Büyüköztürk, 2010). $p=.000$; $p<.05$ olarak elde edilmiştir. Beklenen kovaryans matrisi ile gözlenen kovaryans matrisi arasındaki fark anlamlıdır. Modele ilişkin uyumluluk indeksleri tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5*Modele Ait İyilik Uyum İndeksleri Tablosu*

Index	Mükemmel Uyum Ölçütü	Kabul Edilebilir Uyum Ölçütü	Araştırma Bulgusu	Sonuç
$\chi^2 /_{sd}$	0-3	3-5	3,32	İyi uyum
RMSEA	.00 ≤ RMSEA ≤ .05	.05 ≤ RMSEA ≤ .10	.08	İyi uyum
CFI	.95 ≤ CFI ≤ 1.00	.90 ≤ CFI ≤ .95	.88	İyi uyum
NNFI	.95 ≤ NNFI (TLI) ≤ 1.00	.90 ≤ NNFI (TLI) ≤ .95	.84	İyi uyum
NFI	.95 ≤ NFI ≤ 1.00	.90 ≤ NFI ≤ .94	.80	Zayıf uyum
SRMR	.00 ≤ SRMR ≤ .05	.05 ≤ SRMR ≤ .08	.10	Zayıf Uyum

Kaynak: Schumacker ve Lomax, 1996

DFA'da öncelikle incelenmesi gereken uyumluluk indeksi Ki-kare (X^2) uyum istatistiğidir ve serbestlik derecesine olan oranı 3'ün altında olması mükemmel uyuma 5 ve altında olması iyi uyum olduğunu söyler (Kline, 2005). Bu oran 3,32 olarak bulunmuştur.

RMSEA; hata karelerinin ortalamasının karekökü olup, modelin anlamlı olabilmesi için 0,05'den küçük olduğunda mükemmel uyum, 0,10'dan küçük olduğunda ise iyi uyum olduğunu söyler (Steiger, 1990). RMSEA değeri 0,08 olarak bulunmuştur ve iyi uyum göstermektedir.

CFI; model tarafından tahmin edilen kovaryans matrisi ile sıfır hipotezli modelin kovaryans matrisini karşılaştıran bir uyum indeksidir (Hooper, Coughlan ve Mullen, 2008). CFI 0 ile 1 arasında değişen değerler alır. 0.95 ile 1 arasında CFI değerine sahip bir modelin iyi uyum içinde olduğu, 0.90 ile 0.95 arasında CFI değerine sahip bir modelin kabul edilebilir uyum içinde olduğu söylenebilir (Hu ve Bentler, 1999). Araştırmanın 0.88 bulunan CFI değeri iyi uyum gösterir. CFI indeksi günümüzde yapısal eşitlik modellerinde en yaygın olarak kullanılan uyum indeksidir (Fan, Thompson ve Wang, 1999).

NFI; normlaştırılmış uyum indeksi olup, CFI'ya alternatif olarak Bentler ve Bonett (1980) tarafından geliştirilmiştir. Bu indeks varsayılan modelin temel ya da sıfır hipoteziyle olan uygunluğunu araştırır. NFI değeri 0,80 olarak elde edilmiştir ve zayıf uyum olduğunu gösterir. Ayrıca normlaştırılmamış uyum indeksi olan NNFI değeri ise 0,84 olarak bulunmuştur ve iyi uyum olduğunu gösterir (Şehribanoğlu, 2005).

SRMR; standartlaştırılmış ortalama hataların kareköküdür. SRMR değeri 0'a yaklaştıkça modelin uyum iyiliği artar. Model, 0.05'ten düşük bir SRMR değeri almışsa iyi uyum, 0.05 ile 0.08 arasında bir SRMR değeri almışsa kabul edilebilir uyum içerisinde (Hu ve Bentler, 1999). Araştırmada bulunan 0.08'lik değer iyi uyumu göstermektedir. Sonuçlar genel olarak değerlendirildiğinde modelin doğrulandığı söylenebilir.

Şekil 6'da oluşturulan modelin yol katsayıları incelendiğinde, korelasyon katsayıları -1,+1 değerleri arasında değerler alabilirken yol katsayıları bu değerlerin dışına çıkabilmektedir. Suhr, yol katsayısının değeri 0.10'dan küçük ise zayıf, 0.10 ile 0.50 arasındaysa orta ve 0.50'den büyük ise güçlü bir etkinin varlığını gösterdiğini belirtmiştir (Suhr, 2008).

Şekil 6 incelendiğinde güvenli bağlanma boyutu ile ihtiyaç doymu arasındaki yol katsayısı 0.37 olarak pozitif yönde olacak şekilde bir neden sonuç ilişkisi olduğu görülmektedir. Suhr (2008)'e göre bu değer 0.10'dan büyük olduğu için orta düzeyde bir etkinin varlığından söz edilebilir. Saplantılı bağlanma boyutu ile ihtiyaç doymu arasındaki yol katsayısı 0.64 olarak negatif yönde olacak şekilde neden sonuç ilişkisi olduğu görülmektedir. Suhr (2008)'e göre bu değer 0.50'den büyük olduğu için yüksek düzeyde bir etkinin varlığından söz edilebilir. Son olarak ihtiyaç doymu ile yaşam doymu arasındaki yol katsayısı 0.70 olarak pozitif olacak şekilde bir neden sonuç ilişkisi olduğu görülmektedir. Suhr (2008)'e göre bu değer 0.50'den büyük olduğu için yüksek düzeyde bir etkinin varlığından söz edilebilir.

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Bu araştırmada güvenli bağlanma ve yaşam doymu arasındaki ilişkide ihtiyaç doymunun aracı rolü incelenmiştir. Bireyler yaşamın erken döneminde bağlanma figürüyle olan deneyimlerinden, kendilerine ve diğerlerine dair olumlu veya olumsuz 'içsel çalışma modelleri', geliştirirler. Bu bilişsel yapılar bağlanma stilleri olarak adlandırılır. Bağlanma stilleri bireylerin 'önemli diğerleri' ile ilişki kurma yollarıdır. Bu araştırmanın bulguları güvenli ve saplantılı bağlanma stillerinde ihtiyaç doymunun aracı rol oynadığını göstermiştir.

Araştırmanın bulguları, bağlanma stilleriyle yaşam doymu arasında doğrudan bir ilişki olduğunu öne süren ilk hipotezi doğrulamaktadır. Araştırma bulguları incelendiğinde güvenli bağlanma ile yaşam doymu arasında pozitif yönde, güvensiz bağlanma ile yaşam doymu arasında negatif bir ilişki olduğunu göstermektedir. Bu bulgu birçok araştırma bulgusuyla tutarlıdır. Alanyazın incelendiğinde güvenli bağlanma stillerinin iyi düzeyde kişisel iyilik hali ve ilişki kalitesiyle, güvensiz bağlanma stillerinin ise olumsuz kişisel iyilik hali ve ilişki kalitesi ile ilişkili olduğunu göstermiştir (Bulut, 2017; Kermen ve Sarı, 2014; İlhan ve Özbay, 2010; Lavi ve Littmann - Ovadia, 2011; Leak ve Cooney, 2001; Özer, 2009; Terzi ve Cihangir Çankaya, 2009; Wei vd. 2006).

Araştırmanın bir diğer bulgusu beliren yetişkinlerin temel ihtiyaçlarının doyurulmasının yaşam doymularını arttırdığı görülmüştür. Bu bulgu daha önceki araştırma bulgularıyla uyumludur. Deci ve Ryan (2000), öz belirleme kuramında temel ihtiyaçlarını doymunun

bireyin iyi oluşu için bir gereklilik olduğunu söylemektedir. Ryan ve Deci (2000), insanların özerklik, yeterlik ve ilişkide olma ihtiyacını doyurmanın her yaşta yaşam doyumu ve bütünlük ve büyüme hissi oluşturacağını söylemektedirler. Araştırmalar da bunu destekler nitelikte olup ihtiyaç doyumunun dolaylı (Çikrıkci, 2015; Kara, 2016) ve doğrudan (Çivitçi, 2013; İlhan ve Özbay, 2010; Kermen ve Sarı, 2014; Özer, 2009) yaşam doyumuyla pozitif yönde ilişkili olduğunu göstermektedir.

Araştırmanın ana amacı doğrultusunda bağlanma stilleriyle yaşam doyumu arasındaki ilişkide ihtiyaç doyumunun aracı etkisine bakıldığında, ihtiyaç doyumunu değişkeninin güvenli bağlanma ve saplantılı bağlanma stilleri için aracılık etkisinin olduğu görülmüştür. Güvenli bağlanmanın öznel iyi oluşla ilgili olduğu diğer araştırma bulgularıyla uyumludur (LaGuardia vd., 2001; Leak ve Cooney, 2000; Özer, 2009). Güvensiz bağlanma stillerinden ise sadece saplantılı bağlanma stili için kısmi aracılık rolü oynamıştır. Bu sonuç saplantılı bağlanmanın öznel iyi oluşu yordadığını bulgulayan Bulut (2017)'un, anne ve baba davranışının ilgi ve kontrol boyutunun (saplantılı bağlanmanın ilgi ve yakınlığa olan duyarlılığı üzerinden düşünerek) ihtiyaç doyumunu bunun da yaşam doyumunu sağladığını bulgulayan Akbağ ve Ümmet (2018)'in bulgularıyla uyumludur.

Saplantılı bağlanmanın diğer güvensiz bağlanma stillerine oranla yaşam doyumuyla daha ilişkili olması bu durumun kültürel olduğu düşüncesini akla getirmektedir. Sümer ve Güngör (1999), Türk öğrencilerin Amerikalı öğrencilerden güvensiz bağlanma stillerinde farklılıklar olduğunu, Amerikalı öğrenciler daha fazla kayıtsız ve korkulu bağlanma bildirirken, Türk öğrencilerin daha fazla saplantılı bağlanma bildirdiğini bulgulamışlardır. Daha genel bir ifadeyle toplulukçu kültürlerde bağlanma kaygısı (saplantılı ve korkulu bağlanmayı içerir) daha yaygınken, bireysel kültürlerde yüksek bağlanma kaçınması daha yaygındır (Shmitt, 2010, akt: Sakman ve Sümer, 2018). Toplulukçu kültürler, özerklik, yetkinlik yerine daha fazla karşılıklı bağımlılık ve sosyal uyumu vurgulamaktadırlar. Bu kültürlerde güvensiz bağlanma stilleri de bu talepleri daha iyi karşıladıkları için işlevselliklerini sürdürmektedirler (Sümer ve Kağıtçıbaşı, 2010)

Bu noktada saplantılı bağlanan bireylerin içsel çalışma modellerini incelemek, kültürel uygunluk konusunda çerçeve çizebilir. Saplantılı bireyler kendileri hakkında olumsuz düşüncelere sahiptir ve sürekli başkalarının onayına ihtiyaç duymaktadırlar. Kendilerinin psikolojik ihtiyaçlarının çoğunlukla farkında değildirler ya da bastırılmışlardır. Çünkü bu ihtiyaçların, kendilerinin sevilmemesine neden olabileceğine inanmaktadırlar (Wei vd., 2005). Sorunları çözerken duygusal yolları kullanan bu bireyler, zihinlerinde olayları tekrar tekrar yaşayarak kendilerini acımasızca yargılamaktadırlar. Kaçınan bireyler ise karşı tarafı suçlayarak benlik saygılarını korurlar. Kaygılı kararsız bağlanan bireyler, kaçınan bağlanmaya sahip bireylere oranla daha fazla kıskançlık göstermektedir. Aynı zamanda kaygılı kararsız bağlanan bireyler kıskançlık durumunda kendi içlerinde yoğun duygusal tepki yaşamalarına rağmen bunu daha az yansıtmakta ve daha az kızgınlık göstermektedirler. Bu durum bu bireylerin kendilerine duydukları güvenin ve saygının düşük olmasından kaynaklanmaktadır (Korkut, 2012) Saplantılı bireyler daha fazla kişisel sıkıntı, daha fazla kaygılı ve daha az ego direncine sahip olduğu görülmüştür. Ailelerinden algıladıkları destek kaçınan gruptakilere oranla daha yüksek olmasına rağmen, saplantılı bağlanan bireyler bu destekten olumlu bir biçimde

yararlanmakta başarısız olmaktadırlar (Sümer ve Güngör, 1999). Kaçınan bireyler daha fazla yalnızlık ve uzak ilişkilere sahip olarak bulgulanmıştır. Kaçınan bireyler olumsuz duygularını yok sayma, bastırma ve ifade etmeme eğilimindeyken, kaygılı/kararsız bağlananlar duygularını yüksek seviyelerde ifade etme eğilimindedirler ve stresli durumlara karşı aşırı tetiktendirler (Kafesçioğlu, 2012) Korkulu bağlanan bireyler de saplantılı bireyler gibi kendilerine dair olumsuz bir düşünceye sahiptirler. Onları saplantılı bağlanan bireylerden ayıran durum, kendilerini sevmeye layık görmediklerinde diğer insanlardan uzaklaşmaları, yaklaşımaya çalışan insanları da reddetmeleridir. İhtiyaç doymu açısından bakacak olursa, saplantılı bireyler özerklik, yeterlik ve ilişkililik anlamında diğer güvensiz bağlanma stillerine göre farklılaşmaktadır. Bu bireyler sürekli başkalarının onayına ihtiyaç duymakta, terkedilmemek için partnerlerine sıkı sıkıya bağlanmaktadırlar. Bu araştırmanın sonuçları açısından değerlendirildiğinde, saplantılı bağlanma stiline sahip olan bireyler, özerk ve yetkin olmaya ihtiyaç duymayıp, tamamen birine bağımlılıkla mutlu olabilirler.

İhtiyaç doymu devreye girdiğinde bağlanma stillerinin öneminin azalması aslında yaşam olaylarının bağlanma stillerini değiştirebileceğine/ bağlanmanın dinamik yapısına dair bir bulgudur. Araştırmanın bulguları güvensiz bağlanma stillerine sahip bireylerin yaşam doyumlarının altında yatan mekanizmanın farklılaştığını da göstermektedir. Bağlanma stilleriyle yaşam doymu arasındaki ilişkide aracı değişkenlerin etkisinin araştırılması uygulamalarda alan çalışanlarına kolaylık sağlayacaktır. Daha zor bir süreç olan bağlanma stilinin değişimini (Bowly, 1988) sağlamaya çalışmak yerine, bireyin ihtiyaçlarının doyurulmasına yönelik çalışmalar yaparak, bireyin yaşam doymu artırılabilir. Yaşam doymununun artışı bir çok olumlu özellikle ilişkili olsa da, özellikle akademik başarıyla olan pozitif ilişkisi (Ardahan, 2014; Çivitçi, 2012), örnekleme öğrencilerden oluşan bu araştırma için önemli görülmektedir. Bu araştırma için güvenli ve saplantılı bağlanan bireylerin ihtiyaç doyumlarının artırılmasının onların hayatında bir fark yaratabileceğine işaret etmektedir.

Kaynakça

- Akhunlar, M. N. (2010). *Üniversite öğrencilerinin bağlanma stilleri ile uyum süreçleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). YÖK Tez veri tabanından erişilmiştir (Tez No: 278794).
- Akbağ, M., ve Ümmet, D. (2018). Predictive Role of Grit and Basic Psychological Needs Satisfaction on Subjective Well-Being for Young Adults. *Journal of Education and Practice*,8, 127-135
- Aktay, M. (2014). *Üniversite öğrencilerinde aleksitimi ve depresyonun yordayıcısı olarak bağlanma stilleri*. (Yüksek Lisans Tezi). YÖK Tez veri tabanından erişilmiştir.(Tez No: 375404)
- Amado, S. (2005). *Üniversitede ilk yılında olan öğrencilerin duygusal sağlığı: Aile işlevselliği ve bağlanma stilleri*. (Yüksek Lisans Tezi). YÖK Tez veri tabanından erişilmiştir.(Tez No: 161291)
- Arıkoğlu Pamir, A. A. (2003). *Üniversite öğrencilerinde sosyo-duygusal uyum ve bağlanma stilleri*. (Yüksek Lisans Tezi). YÖK Tez veri tabanından erişilmiştir.(Tez No: 140549)
- Ardahan, F. (2014). Sosyal Sermaye, yaşam doymu ve akademik başarı ilişkisi: BESYO örneği. *International Journal of Human Sciences*.11(1)

- Arnett, J.J. (2006). Emerging adulthood: Understanding the new way of coming of age. J. J. Arnett ve J.L. Tanner (Editörler) içinde. *Emerging adults in America*. Washington, DC: American Psychological Association
- Arslan, E. ve Arslan, C. Ve Arı, R. (2012). Kişilerarası problem çözme yaklaşımlarının bağlanma stilleri açısından incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri* (12)1, 1-17
- Atak, H., Tatlı, C.E., Çokamay, G., Büyükpabuşçu, H. ve Çok, F. (2016). Yetişkinliğe Geçiş: Türkiye'de Demografik Ölçütler Bağlamında Kuramsal Bir Gözden Geçirme. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 8(3); 204-227
- Bacanlı, H. ve Cihangir-Çankaya, Z. (2003). *İhtiyaç doyumu ölçeği uyarlama çalışması*, VII. Ulusal Psikolojik Danışma ve Rehberlik Kongresinde sunulan bildiri, İnönü Üniversitesi, Malatya.
- Bakersmans – Kranenburg, M.J., IJzendoorn, M.H. (2009). The first 10,000 adult attachment interviews: Distributions of adult attachment representations in clinical and non-clinical groups. *Attachment and Human Development*, (11), 223-263
- Bartholomew, K. (1990). Avoidance of intimacy: An attachment perspective. *Journal of Social and Personal Relationships*, 7, 147-178.
- Bartholomew, K. Ve Horowitz, L. M. (1991). Attachment styles among young adults: A test of a four category model. *Journal of Personality and Social Psychology*, 61(2), 226-244
- Bartholomew, K., Henderson, A., & Dutton, D. (2001). Insecure attachment and abusive intimate relationships. *Adult attachment and couple psychotherapy*, 43-61.
- Berber Çelik, Ç. (2018). Bağlanma Stilleri, Psikolojik İyi Oluş ve Sosyal Güvende Hissetme: Aralarındaki İlişki Ne? *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13 (25), 27-40
- Berk, L. (2013). *Bebekler ve Çocuklar. Doğum öncesinden orta çocukluğa.* (Çev. Ed. Nesrin Işıkoğlu Erdoğan), Ankara: Nobel Yayıncılık
- Bookwala, J. (2002). The role of own and perceived partner attachment in relationship aggression. *Journal of Interpersonal Violence*, 17(1), 84-100.
- Bowlby, J. (1969). *Attachment and loss: Attachment*. Newyork: Basic Books
- Bowlby, J. (1988). *A secure base: Parent- child attachment and healthy human development*. New York: Basic Books
- Bulut, E. (2017). *Üniversite öğrencilerinin bağlanma stillerinin öznel iyi oluş üzerine etkisi*. Yüksek Lisans Tezi. (Yüksek Lisans Tezi). YÖK Tez veri tabanından erişilmiştir. (Tez No: 477178)
- Çeçen, D. (2017). Yetişkinlerde bağlanma stilleri ile benlik saygısı ve sürekli kaygı düzeyi arasındaki ilişkinin incelenmesi. (Yüksek Lisans Tezi). YÖK Tez veri tabanından erişilmiştir. (Tez No: 466108)
- Çelik, Ş. (2004). The effects of an attachment oriented psycho-educational-group training on improving the preoccupied attachment styles of university students. (Doktora Tezi). YÖK Tez veri tabanından erişilmiştir. (Tez No: 147647)
- Çikrıkci, Ö. (2015). *Öz-belirleme kuramına göre ihtiyaç doyumunun olumlu yönelimler üzerindeki etkisinin bağlanma stilleri açısından incelenmesi*. (Doktora Tezi). YÖK Tez veri tabanından erişilmiştir. (Tez No: 418256)
- Çokluk, Ö., Şekercioğlu, G., & Büyüköztürk, Ş. (2010). *Sosyal Bilimler İçin Çok Değişkenli İstatistik SPSS Ve LISREL Uygulamaları* (1. Baskı). Ankara: PegemA Akademi Yayınevi
- Çivitçi, A. (2012). Üniversite öğrencilerinde genel yaşam doyumu ve psikolojik ihtiyaçlar arasındaki ilişkiler. *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21(2), 321-336
- Deci, E. L., & Ryan, R. M. (1985). *Intrinsic motivation and selfdetermination in human behavior*. New York: Plenum Press.

- Deci, E. L. Ve Ryan, R.M. (2000). The “what” and “why” of goal pursuits: Human needs and the self determination of behaviour. *Psychological Inquiry*, 11, 319-338
- Demir, S. (2017). *Üniversite öğrencilerinin bağlanma stilleri ile kaygı düzeyleri ve yetersizlik duyguları arasındaki ilişkinin incelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). YÖK Tez veri tabanından erişilmiştir.(Tez No: 468401)
- Demirel C. (2018). *Yetişkinlerde bağlanma stillerinin mutluluk yaşam doyumunu ve depresyon ile ilişkisinin incelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). YÖK Tez veri tabanından erişilmiştir. (Tez No: 490573)
- Deniz, M.E., Hamarta, E., Arı, R. (2005). An Investigation of Social Skills and Loneliness Level of University Students with respect to their attachment style: The sample of turkish student. *Social Behaviour and Personality*, 33(1),19-32
- Diener, E. (1994). Assessing subjective well-being: Progress and opportunities. *Social Indicators Research*, 31, 103 – 157.
- Diener, E. ve Diener, M. (1995). Cross-cultural correlates of life satisfaction and selfesteem. *Journal of Personality and Social Psychology*, 55 (1), 34-43.
- Dolan, P., Peasgood, T. ve White, M. (2008). Do we really know what make us happy? A review of the economic literature on the factors associated with subjective well-being. *Journal of Economic Psychology*, 29,94-122
- Fan, X., Thompson, B., and Wang, L. (1999). Effects of Sample Size, Estimation Methods, and Model Specification on Structural Equation Modeling Fit Indexes, *Structural Equation Modeling*, 6 (1), 56-83.
- Fass, M.E. ve Tubman, J.G. (2002). The influence of parental and peer attachment on college students' academic achievement. *Psychology in the Schools*, 39(5), 561-573
- Feeney, B.C. ve Monin, J.K. (2008). An attachment theoretical perspective on divorce. (J. Cassidy ve P.R. Shaver, Edt.) *Handbook of attachment* (2.baskı), Newyork: Guilford
- Fraley, R. C. ve Davis, K. E. (1997). Attachment formation and transfer in young adults' close friendships and romantic relationships. *Personal relationships*, 4(2), 131-144.
- Foster, J., Kernis, M. H. And Goldman B.M. (2007). Linking adult attachment to self-esteem stability, Self and Identity, 6(1): 64 – 73.doi: 10.1080/152.988.60600832139
- Gültekin F., Arıcıoğlu A. (2017). Üniversite öğrencilerinde bağlanma stilleri ve sosyal bağlılık ilişkisi. *Sakarya University Journal of Education*, 7(2), 373-384
- Halepliöglü, A.S. (2017). *Üniversite öğrencilerinin bağlanma stillerinin psikolojik dayanıklılık ve benlik saygısı açısından incelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). YÖK Tez veri tabanından erişilmiştir.(Tez No: 485492)
- Hayali Emir, S. (2014). *Üniversite birinci sınıf öğrencilerinin bağlanma stilleri ile stresle başa çıkma biçimleri, kendilik algıları ve yalnızlık düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). YÖK Tez veri tabanından erişilmiştir. (Tez No: 381078)
- Hooper, D., Coughlan, J., Mullen, M.: Structural Equation Modelling: Guidelines for Determining Model Fit. *Electronic Journal of Business Research Methods*, 6(1), 53-60.
- Hu, L.T. and Bentler, P.M. (1999). Cutoff Criteria for Fit Indexes in Covariance Structure Analysis: Conventional Criteria Versus New Alternatives. *Structural Equation Modeling*, 6 (1), 1-55.
- İlhan, T. ve Özbay, Y. (2010). Yaşam amaçlarının ve psikolojik ihtiyaç doyumunun öznel iyi oluş üzerindeki yordayıcı rolü. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 4 (32), 109-118
- Kağıtçıbaşı, Ç. (2005). İnsan Aile Kültür. Remzi Kitabevi: İstanbul
- Kafesçioğlu, N. (2012).Bağlanma,Çift-Evlilik Terapisi ve Kronik Hastalıklarla Baş Etme. T. Solmuş (Ed.), *Bağlanma,Evlilik ve Aile Psikolojisi içinde* (1.Baskı), (s.342-353).İstanbul:Sistem Yayıncılık

- Kara, E. (2016). *Üniversite öğrencilerinin depresyon düzeylerinin bağlanma stilleri ve bilinçli farkındalık ile ilişkisi: Öz kontrolün aracı rolü*. (Yüksek Lisans Tezi). YÖK Tez veri tabanından erişilmiştir.(Tez No: 432435)
- Karakurt,G.(2012). Bağlanma ve Romantik Kıskançlık. T. Solmuş (Ed.), *Bağlanma,Evlilik ve Aile Psikolojisi içinde* (1.Baskı), (s.342-353).İstanbul:Sistem Yayıncılık
- Keklik, İ. (2011). Üniversite öğrencilerinin bağlanma stillerinin cinsiyet, kişisel anlamlılık, depresyona yatkınlık ve sürekli kaygı düzeyleriyle ilişkisi. *Eğitim ve Bilim* (36),159, s.84-95
- Kermen, U. ve Sarı, T. (2014). Üniversite öğrencilerinde ihtiyaç doyumu ve öznel iyi oluş arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(2), 175-185.
- Kline, R. B. (2005). *Principle and practice of structural equation modelling*. (2. Baskı). New York: The Guilford Press.
- Kirişoğlu, Ş. (2016). *Genç Yetişkinlerin aile yapıları ile benlik saygısı ve yaşam doyumu arasındaki ilişkinin incelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). YÖK Tez veri tabanından erişilmiştir.(Tez No: 435250)
- Kins, E. ve Beyers, W.(2010).Failure to launch failure to achieve criteria for adulthood?*Journal of Adolescent Research*,25,743-747
- Köker, S. (1991). *Normal ve Sorunlu Ergenlerin Yaşam Doyumu Düzeyinin Karşılaştırılması* (Yüksek Lisans Tezi). YÖK Tez veri tabanından erişilmiştir.(Tez No: 16802)
- La Guardia, J.G., Ryan, R.M., Couchman, C.E. ve Deci, E.L. (2000). Within person variation in security of attachment: A self-determination theory perspective on attachment, need, fulfillment and well-being. *Journal of Personality and Social Psychology*, 79, 367-384
- Landy, S. (2009). *Pathways to competence encouraging healthy social and emotinal development in young children*. United States of America: Brooks Publishing Co
- Lavy, S., & Littman-Ovadia, H. (2011). All you need is love? Strengths mediate the negative association between attachment orientations and life satisfaction. *Personality and Individual Differences*,50,1050-1055
- Leak, G.K. ve Cooney, R.R. (2001). Self determination, attachment styles and well-being in adult romantic relationships. *Representative Research in Social Psychology*, 25, 55-62.
- Maslow, A. (2001). *İnsan olmanın psikolojisi*. (O. Gündüz, Çev.). İstanbul: Kuraldışı Yayıncılık. (Orijinal çalışma basım tarihi, 1968).
- McWilliams, L.A., Bailey,S.J.(2010).Assosiations between adult attachment ratings and health conditions: Evidence from the National Comorbidity Survey replication.*Health Psychology*,(29),446-453
- Mikulincer, M., Shaver, P.R. ve Pereg, D. (2003). Attachment theory and affect regulation: The Dynamic development and cognitive consequences of attachment-related strategies. *Motivation and Emotion*, 27,77-102
- Mikulincer, M.ve Shaver, P.R. (2007). *Attachment in Adulthood: Structer, dynamics and change*. Newyork:Guilford Press
- Onur, N. (2006). *Lise öğrencilerini bağlanma stilleri ve atılganlık düzeyleri arasındaki ilişki*.(Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul
- Özer, G. (2009). *Öz-belirleme kuramı çerçevesinde ihtiyaç doyumu, içsel güdülenme ve bağlanma stillerinin üniversite öğrencilerinin öznel iyi oluşlarına etkileri*. (Yüksek Lisans Tezi). YÖK Tez veri tabanından erişilmiştir.(Tez No:228362)
- Özdaş, İ. (2017). *Yetişkinlerde ait olma ihtiyacı, psikolojik dayanıklılık ve yaşam doyumu arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). YÖK Tez veri tabanından erişilmiştir.(Tez No: 502986)
- Özdoğan, H. (2019). *Yetişkinlerin bilinçli farkındalık düzeylerinin iyimserlik ve yaşam doyumlarına etkisi*. (Yüksek Lisans Tezi). YÖK Tez veri tabanından erişilmiştir.(Tez No: 532986)

- Pietromonaco, P.R. ve Feldman Barrett, L. (2000). The internal working models concept: What do we really know about the self in relation to others? *Review of General Psychology*, 4, 155-175
- Parade, S. H., Leerkes, E. M. ve Blankson, A.N. (2010). Attachment to parents, social anxiety and close relationship of female students over transition to college. *Journal of Youth and Adolescence*, 39, 127-137
- Pinquart, M. ve Sorensen, S. (2000). Influences of socioeconomic status, social network and competence on subjective well-being in later life: A meta-analysis. *Psychology and Aging* (15), s.187-224
- Proctor, C.L., Linley, P.A. ve Maltby, J. (2009). Youth life satisfaction: A review of literature. *Journal of Happiness Studies* (10), 580-630. doi:1080/s10902.008.9110-9
- Ryan, R. M. (1993). Agency and organization: Intrinsic motivation, autonomy and the self in psychological development. In J. Jacobs (Ed.), *Nebraska Symposium on Motivation: Developmental perspectives on motivation* (Vol. 40, pp. 1–56). Lincoln: University of Nebraska Press
- Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2000). The darker and brighter sides of human existence: Basic psychological needs as a unifying concept. *Psychological Inquiry*, 11, 319–338.
- Ryan, R.M., Stiller, J. VE Lynch, J.H. (1994). Representations of relationship to teachers, parents and friends as predictors of academic motivation and self-esteem. *Journal of Early Adolescence*, 14, 226-249
- Santrock, J.W. (2014). *Ergenlik*. (Çev. Ed. Didem Müge Siyez). Ankara: Nobel Yayıncılık
- Schumacker, R.E. & Lomax, R.G. (1996). *A Beginner's Guide to Structural Equation Modeling*. Mahwah, New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates, Publishers.
- Shaver, P. R. ve Milkulincer, M. (2007). Attachment theory and research: Core concepts, basic principles, conceptual bridges. A. W. Kruglanski & E. T. Higgins (Editörler), *Social psychology: Handbook of basic principles* içinde (s. 650-677). New York, NY, US: Guilford Press
- Steiger, J.H. (1990), Structural model evaluation and modification. *Multivariate Behavioral Research*, 25, 214-12
- Suhr, D. (2008). Step Your Way Through Path Analysis, Western Users of SAS Software Conference Proceedings. <https://www.lexjansen.com/wuss/2008/pos/pos04.pdf> adresinden 15 Mart 2018 tarihinde erişilmiştir.
- Sumner, L.W. (1996). *Welfare, Happiness and Ethics*. Oxford University Press
- Sümer, N., Güngör, D. (1999). Yetişkin Bağlanma Stilleri Ölçeklerinin Türk Örneklemleri Üzerinde Psikometrik Değerlendirmesi ve Kültürlerarası Bir Karşılaştırma. *Türk Psikoloji Dergisi*. 14(43). 71-106.
- Sümer, N., Kağıtçıbaşı, Ç. (2010). Culturally relevant parenting predictors of attachment security: Perspective from Turkey. P. Erdman ve N.Kok-Mun (Editörler) , *Attachment: Expanding the Cultural Connections* içinde (s.157-179). New York: Routledge
- Şehribanoğlu, S. (2005). “Yapısal Eşitlik Modelleri ve Bir Uygulaması”, Yayımlanmamış yüksek Lisans Tezi. Yüzüncü Yıl Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Zooteknik Anabilim Dalı, Van.
- Şendil, G. (2013). Bağlanma ve ebeveynlik tarzları. T. Solmuş (Ed.), *Bağlanma, Evlilik ve Aile Psikolojisi* içinde (1. Baskı), (s.342-353). İstanbul: Sistem Yayıncılık
- Tanış, Z.İ. (2014). *Yetişkinlerde bağlanma stilleri ve öfke tarzları arasındaki ilişkinin incelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). YÖK Tez veri tabanından erişilmiştir. (Tez No: 363258)
- Tepeli Temiz, Z. (2017). *Üniversite öğrencilerinin bağlanma stilleri ile yaşam doyumu psikolojik dayanıklılık ve alektimik özellikleri arasındaki ilişkide benlik saygısının aracı rolü*. (Yüksek Lisans Tezi). YÖK Tez veri tabanından erişilmiştir. (Tez No: 480390)
- Terzi, Ş. Ve Cihangir Çankaya, Z. (2009). Bağlanma stillerinin öznel iyi olmayı ve stresle başa çıkma tutumlarını yordama gücü. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 4(31), 1-11

- Turp, H.H. (2017). Rehberlik psikolojik danışmanlık öğrencilerinin öznel iyi oluş ile bağlanma stilleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. (Yüksek Lisans Tezi). YÖK Tez veri tabanından erişilmiştir. (Tez No: 458727)
- Türktaş, Ş. ve Savran, C. (2012). Çocuklarda ve Ergenlerde Ebeveynle Bağlanma, Özgüven ve Başarı İlişkisi. T. Solmuş (Ed.) *Bağlanma, Evlilik ve Aile Psikolojisi* içinde. İstanbul: Sistem Yayıncılık
- Wearden, A.J., Lambertson, N., Crook, N. Ve Walsh, V. (2005). Adult attachment, alexithymia and symptom reporting: An extension to the four category model of attachment. *Journal of Psychosomatic Research*, 58, 279-288
- Wei, M., Shaffer, P. A., Young, S. K., & Zakalik, R. A. (2005). Adult Attachment, Shame, Depression, and Loneliness: The Mediation Role of Basic Psychological Needs Satisfaction. *Journal of Counseling Psychology*, 52(4), 591-601. <http://dx.doi.org/10.1037/0022-0167.52.4.591>
- Weinfeld, N.S, Sroufe, L.A., Egeland, B. ve Carlson, E. (1999). *The nature of individual differences in infant-caregiver attachment*. J. Cassidy ve P.R. Shaver (Editörler) içinde. Handbook of attachment, s66-88. New York: Guilford Press
- West, A. E. (2018). *Yetişkin bağlanma stillerinin savunma mekanizmaları ve yaşam doyumuyla ilişkisinin incelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). YÖK Tez veri tabanından erişilmiştir. (Tez No: 490572)
- Whalen, E.J. (2016). Understanding the relationship between attachment, empathy and life satisfaction. (Doktora Tezi). Proquest Dissertation and Theses veri tabanından erişilmiştir.(UMI No: 10277809)
- White, R. W. (1959). Motivation reconsidered: The concept of competence. *Psychological Review*, 66, 297–333.
- Weinfeld, N. S., Sroufe, L. A., Egeland, B., Carlson, E. (1999). The nature of individual differences in infant-caregiver attachment. J. Cassidy ve P.R. Shaver (Editörler) içinde. Handbook of attachment, s.66-68. New York: Guilford Press
- Yedilioğlu, E. (2017). Yetişkinlerde bağlanma stillerinin depresyon, kaygı, travma ve romantik ilişkilerle ilişkisi. (Yüksek Lisans Tezi). YÖK Tez veri tabanından erişilmiştir.(Tez No: 485491).